

Detektívtestület a főkapitányi jelentések tükrében

SZIGETVÁRI Oszkár¹

A fővárosi detektívek osztályba sorolására egy évvel a testület megalakulását követően 1886-ban került sor. Ezt követően megkezdődött az alapok lerakása, a szakmai fortélyok kidolgozása, a jogszabályi környezet rendezése. A szervezeti, személyi változásokat, a testület alakulásának főbb mozzanatait az 1895 és 1922 között publikált főkapitányi jelentésekből kiválóan megismerhetjük. A jelentések egyaránt kitérnek a létszám alakulására, statisztikai adatokra, szervezeti változására. Kendőzetlenül olvashatunk a tevékenységet, eredményességet gátló tényezőkről, valamint e problémák orvoslásának lehetőségeiről. A korabeli rendelkezésre álló szakanyagokhoz képest a főkapitányi jelentések az általuk lefedett időszakra vonatkozóan egy sokkal részletesebb, gazdagabb történeti feltárára adnak lehetőséget.

Kulcsszavak: detektívtestület, főkapitányi jelentések, statisztikai adatok, eredményesség

1. Bevezetés

A detektívek megjelenése előtt a magyar királyi államrendőrség éveiben két kar a tisztviselői és őrszemélyzeti alkotta a rendőrséget. A tisztviselők az intézkedő és rendelkező, az őrszemélyzet minden egyéb külrendészeti tevékenységet látott el. Idővel azonban a rendőri őrszemélyzetre bízott feladatok csoportosítása vált szükségessé, aszerint hogy az intéző rendőrség által meghozott rendelkezések előkészítésére vagy végrehajtására irányulnak. Ennek értelmében végrehajtási, valamint megfigyelő és felderítő funkciók szerinti felosztás történt, amelyekre külön segédintézményt kívántak létrehozni. Első lépés tehát 1885-ben öltött testet a detektívtestület megalakításában, amely tényleges működését 1886-ban kezdte meg. A jövőben tehát a megfigyelő és felderítő szolgálat az őrszemélyzet funkciói közül kikerült, és ezt a kényes feladatot külön testület látta el.

¹ Szigetvári Oszkár r. őrnagy, alosztályvezető, Budapesti Rendőr-főkapitányság, Bűnügyi Bevetési Osztály; doktori hallgató, Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Doktori Iskola.
Oszkár Szigetvári Police Major, Head of Subdivision, Criminal Operational Subdivision Budapest Police Headquarters; PhD student, University of Public Service Doctoral School of Police Sciences and Law Enforcement.
E-mail: szigetvarioszkar@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4166-1625>

2. Detektívek

Török János rendőrfőkapitány felismerve a rendőrség hiányosságait, a bűnügyi helyzetre reagálva 1885. december 15-én – Tisza Kálmán miniszterelnök és belügyminiszter utasítására – felállította a detektívosztályt, amely 1886. január 1-jén kezdte meg működését.²

A detektívtestület kezdetben 28 főt számlált, majd további nyolc detektívet vettek fel, ezzel párhuzamosan pedig a polgári biztosok intézményét megszüntették. A detektívosztály vezetőjévé Splényi Ödön címzetes kerületi rendőrkapitányt nevezték ki felügyelői címmel.

Török János budapesti rendőrfőkapitány 1886-ban kiadott rendeletének értelmében az összes kinevezett detektívet a detektívosztályba sorolták be. Korábban – szolgálati utasítás hiányában – a detektívek a főkapitányság közvetlen vagy a kerületi kapitányságok alárendeltségében látták el feladatukat.³

A detektívek munkáját nagymértékben megkönnyítette az 1885-ben létrehozott bűnügyi nyilvántartás, ami számos egyéb újításhoz hasonlóan Török János főkapitány nevéhez fűződik.⁴

Az első detektív főnököt posztján Szombatfalvy Albert egykori színész, színigazgató követte. Kedvenc mottója: „Aki színész volt, az ügyes detektív lesz, kivált ha jó színész volt!” Nyugállományba vonulását követően posztján Ruttner Sándor kapitány, majd Krecsányi Kálmán váltotta, aki igyekezett európai szintűre emelni a testület nivóját.⁵

A felvétel folyamatos volt, a jelentkezőknek a következő kritériumoknak kellett megfelelnie: 24–40 év közötti életkor, magyar állampolgárság, feddhetetlen előélet, négy középiskolai osztály elvégzése, egészséges testalkat, előnyben részesítették a katonai szolgálattal rendelkezőket. A középiskolai érettségivel, főiskolai képzettséggel rendelkezőket a kinevezés utáni előmenetel során előnyben kellett részesíteni. A felvételt nyertek ideiglenes detektívekként kezdték meg pályafutásukat, majd a próbaszolgálat elteltével véglegesítették őket.⁶

1894. év kezdetén 61, majd év végére 70 főre gyarapodott a testület létszáma. Ebbe a létszámba beletartozott a detektív felügyelő és annak helyettese, az I. és II. osztályú, valamint a próbaszolgálatra beosztott detektívek, a beosztott rendőrök, kézbesítő és díjnok. Ezek közül tíz detektívet a központi bűnügyi osztályba osztottak be. Az évben összesen 3165 nyomozást foganatosítottak, amiből 2620-at zártak le eredményesen. 1847 főt állítottak elő, illetve fogtak el.

² Borbély Zoltán – Kapy Rezső (szerk.): *A 60 éves magyar rendőrség 1881–1941*. Budapest, Halász Irodalmi és Könyvkiadó Vállalat. 1942. 15–17.

³ Borbély–Kapy (1942) i. m. 21–22.

⁴ A módszerrel antropológiai jellemzőket alkalmazva azonosították a személyeket, például a csontozat sajátosságai, fül, fej és végtagok mérete, egyéb jellemző ismertetőjegyek alapján.

⁵ Detektíviskola. *Tolnai Világlapja*, (1926), 25. 35.

⁶ Detektíviskola. *Tolnai Világlapja*, (1926), 27. 31.

Felfedező és megfigyelő szolgálataik során razziákat szerveztek, portyáztak. Az eredményes működés elismeréséül a belügyminiszter 1894-ben 200 forintnyi jutalomban részesítette a testületet.⁷ 1895 áprilisában 25 fővel bővült a testület, bár a kollégák újoncok voltak, de megkezdődhetett a csoportokba osztás a feladatokra tekintettel. 1895 májusában egy 36 főből álló nyomozó csapatot különítettek el, feladatuk a bűnesetek elkövetőinek felderítése, valamint figyelések végrehajtása. Ezzel egy napon, május 18-án egy csoportvezető irányítása alatt egy 6 főből álló ellenőrző csapat kezdte meg működését. Feladatuk a szállodák, fürdők, kávéházak, vendéglők, bordélyházak, rendezvények, személyek figyelése, információszerzés. A három pályaudvaron 4 fő detektív kezdte meg szolgálatellátását állandó jelleggel. Bűnügyi nyomozások végzésére a kerületi kapitányságokhoz folyamatosan vezényelték a detektíveket. A személyügyi változások ebben az évben több beosztást is érintettek. A detektívfelügyelő eddig 5 éven keresztül kerületi kapitányi ranggal látta el feladatát, 1895. december 12-én rendőrtanácsossá nevezték ki. A testület ügyforgalma 1895-ben 6516 ügydarabot tett ki. Bűnügyi nyomozásokat 6194 esetben rendeltek el, amelyből 3384 zárult eredményesen. Az előző 1894-es évhez képest javuló tendencia volt észlelhető, hiszen akkor 5849 esetből 2620 esetben zárult eredményesen a nyomozás.⁸

Az 1896-os év 39 fős létszámnövekedést hozott, Hatáskörbővülés is történt, a közlekedés és erkölcsrendészeti ügyek teljes egészében a testülethez kerültek. Korábban fenti területekre két-két beosztott detektívet küldtek ki a testülettől. A közlekedési és erkölcsrendészeti ügyek hatékonyabb ellenőrzése érdekében egy 10 fős csoport jött létre a közlekedési eszközök ellenőrzésére, megfigyelésére, valamint egy 8 fős csoport az erkölcsrendészeti szabályok, prostitúció ellenőrzésére. Szintén ebben az évben egy 11 főből álló csoportot állítottak fel, amelynek feladata a zálogházak, ékszerészek, pálinkamérések, népkonyhák, hordárok, lapkihordók, utcaseprők, vásárok megfigyelése, ellenőrzése volt.

1896-ban 5989 bűnügyi nyomozás folyt, amiből az eredményes nyomozások száma 4733. A korabeli statisztika szerint a megbízások száma természetesen sokkal több volt, mint a nyomozások száma, 1896-ban például 8248, azonban a megbízásokból nem minden esetben indult nyomozás, ezért a továbbiakban a nyomozások tényleges számát tartom indokoltnak megemlíteni.⁹

1899-ben a detektívek létszáma 10 fővel emelkedett. A tisztikar a detektívfőnökből és helyetteséből, valamint egy fő segédfogalmazóból állt. A végrehajtó közegek 33 I. osztályú detektívől 800 forint fizetéssel, 35 II. osztályú detektívől 700 forint fizetéssel, 42 III. osztályú detektívől 600 forint fizetéssel álltak. Továbbá két díjnok,

⁷ *Budapest fő- és székvárosi m. kir. rendőrség működése 1894. évben.* Budapest, Főkapitányság, A pesti Lloyd-Társulat könyvnyomdája. 1895. 285–288.

⁸ *Budapest fő- és székvárosi állami rendőrség 1895. évi működése.* Budapest, Főkapitányság, A pesti Lloyd-Társulat könyvnyomdája, 1896. 34–38.

⁹ *Budapest fő- és székvárosi állami rendőrség 1896. évi működése.* Budapest, Főkapitányság, A pesti Lloyd-Társulat könyvnyomdája. 1897. 48–53.

akik közül egy címzetes detektív volt, három kézbesítő, valamint 27 rendőr polgári ruhában tartozott még a testület létszámához. A fenti létszámból 10 fő detektívet vezényeltek a bűnügyi osztályhoz, 20 fő a kerületi rendőrkapitányságokhoz, 3 fő a közigazgatási osztályhoz, öt detektív, öt polgári ruhás rendőr és egy kézbesítő az erkölcsrendészeti alosztályhoz. Bűnügyi nyomozások esetében 12 744 megbízást teljesített a testület, amiből 6023 zárult eredményes nyomozással. Ez a tavalyi 1898-as évhez képest 1036-tal több megbízást jelentett. Az évben összesen 4064 személyt állítottak elő bűnügyi és egyéb nyomozásaik, megfigyelő szolgálataik, az általuk megfigyelt helyek ellenőrzése során.¹⁰

Az 1900-as év némi változást hozott a létszáma vonatkozóan, az új bűnvádi perrendtartás (BP.) miatt megnövekedett ügyforgalomra tekintettel a detektívek létszámát 7 fővel növelték. A tiszti létszámhoz tartozó segédfogalmazó más osztályra került, ezért a tiszti kar az év végére a főfelügyelőből és helyetteséből állt. Az éves beszámoló említést tesz a BP. miatt megnövekedett ügyteherről, továbbá az ezzel szignifikánsan nem emelkedő létszámról. Bűnügyi nyomozásokból 16 269 megbízást kapott a testület, ami az előző évhez képest 3525-tel több. Az eredményes nyomozások száma 7710. A testület tárgyévben 1272 fő személyes szabadságát korlátozta, ennyit állított elő.¹¹

A továbbra is növekvő ügyteher miatt a létszám 5 fővel emelkedett. A 148 fős létszámból 61 fő volt átvezényelve a testületen belül, ami azt jelentette, hogy a tényleges, hadra fogható létszám csupán 84 fő volt. A folyamatos szolgálatok miatt nem jutott idő az olyan fontos feladatokra, mint az állomány kiképzése. A tárgyévben 1901-ben a bűnügyi nyomozások száma 20 647 volt, ami ismét több ezerrel történő növekedést jelentett az 1900-as évhez képest. Az eredményes nyomozások száma 8577 volt.¹²

Fő csapásirányt jelentett az illegális szerencsejáték felszámolása, igyekeztek a lóversenyek idején a külföldi, főként osztrák és németországi hamiskártyásokat, házárdjátékosokat távol tartani. A detektívek igyekeztek továbbá a pornográf képek terjesztésének, valamint az éjjelente nyilvános üzletekben folyó erkölcstelen megnyilvánulásoknak is gátat szabni (például pornográf képek kirakatban történő elhelyezése).

Arányaiban a tavalyi évhez képest kevesebb eredményes nyomozást sikerült generálni. 1902-ben a detektívek összességében 1700 személyt állítottak elő.¹³

A detektívtestület 1903-as tevékenysége során új feladatként jelentkezett az Amerikai Egyesült Államokba kivándorlók létszámának csökkentése, a kivándorlásra csábító személyek felkutatása. A biztosítási feladatok továbbra is megmaradtak, ennek

¹⁰ *Jelentés a Budapesti Állami Rendőrség 1899. évi működéséről.* Budapest, Rózsa Kálmán és Neje Könyvnyomdája. 1900. 36–42.

¹¹ *Jelentés a Budapesti Állami Rendőrség 1900. évi működéséről.* Budapest, Országos Központi Községi Nyomda Részvény-Társaság, 1901. 41–46.

¹² *Jelentés a Budapesti Állami Rendőrség 1901. évi működéséről.* Budapest, Országos Központi Községi Nyomda Részvény-Társaság, 1902. 40–45.

¹³ *Jelentés a Budapesti Állami Rendőrség 1902. évi működéséről.* Budapest, Országos Központi Községi Nyomda Részvény-Társaság, 1903. 47–52.

során számos utcai felvonulás, sztrájk, ünnepség, népgyűlés biztosításában vettek részt a testület tagjai.¹⁴

1906-ban a testület 158 tagját vezényelték területükön kívüli államrendészeti és közbiztonsági szolgálatra, mintegy 55 esetben. A jelentősebb nyomozásokban országos hatáskörben látták el feladatukat, hiszen szakmai tapasztalataik, képzettségük okán a helyi rendőri szerveknél sokszor eredményesebben végezték felderítő tevékenységüket, nyomozati munkájukat. Már a korban összefüggéseket láttak az öngyilkosság és a szerencsejátékok között, így érthető, hogy a társadalom védelme érdekében a jelenség elleni fellépés fontos volt. Az illegalitásba vonult játéklarangok helyett a jelentésben javaslatot olvashatunk például a Margit-szigeten hivatalos játékbank felállítására, ezzel az illegális és átláthatatlan szerencsejáték-tevékenység átláthatóbbá tételét kívánták megoldani. Azonban ezen elképzelések nem valósultak meg a közvélemény negatív reakciója miatt. A tárgyévben 1906-ban 24 294 megbízást kapott a testület a bűnügyi nyomozásokra, amelyből 12 241 zárult eredménnyel. A detektívek 47 razziát szerveztek, szolgálataik során 2422 főt állítottak elő különböző bűncselekmények miatt.¹⁵

Az elharapódzó játékszenvedély miatt a sajtó és közvélemény is követelte a fokozottabb fellépést a társadalom eme ellenségével szemben. A június 19-én megtartott fővárosi törvényhatósági közgyűlésen interpelláció tárgyát is képezte a téma. A fővárosi rendőrség államosításáról szóló 1881. évi XXI. törvénycikk 57. §-a feladatként határozza meg a fővárosi rendőreg számára a közrendészet terén tapasztalt hiányosságok feltárását, az erre való figyelemfelhívást indítványok formájában. A rendőrségi fellépés azonban nehézkes volt, hiszen a szerencsejáték megszervezése sok esetben magánlakásban, más tevékenységet folytató klubok álcája mögött folyt, amelyek felszámolására a törvény csak a későbbiekben adott felhatalmazást, a főkapitány többszöri kérését követően. A hatóság a kuruzslók és a jösnők tevékenységét is igyekezett megakadályozni, 33 jösnő és kuruzsló bűnös üzelmét derítették fel a detektívek. Már a korabeli jelentésben külön fejezet foglalkozik a humanitárius feladatokkal, mintegy kezdeti felismeréssel, hogy a bűn megelőzésének igazi ellenszere a megfelelő szociálpolitika. Jelen esetben a túlszűfolt lakások, nyomortanyák problematikájának veszélyeire hívja fel a figyelmet a jelentés. Tehát már a korban felismerték a társadalom ellátottságának és a fejlett szociálpolitikának a jelentőségét. 1907-ben a bűnügyi nyomozások megbízásainak száma 26 906, amiből 13 909 ügyet zártak eredménnyel. 3556 főt állítottak elő, ebből 655 főt razziák során. Ezek a nyomozási számok a 1906-os évhez képest némi emelkedést mutattak.¹⁶

¹⁴ *Jelentés a Budapesti Állami Rendőrség 1903. évi működéséről.* Budapest, Országos Központi Községi Nyomda Részvény-Társaság, 1904. 58–64.

¹⁵ *Jelentés a Budapesti Állami Rendőrség 1906. évi működéséről.* Budapest, Országos Központi Községi Nyomda Részvény-Társaság, 1907. 108–115.

¹⁶ *Jelentés a Budapesti Állami Rendőrség 1907. évi működéséről.* Budapest, Radó Izor Nyomdai Müintézete, 1908. 118–133.

A detektívek folyamatos segítséget nyújtottak a bűnügyi osztálynak, vidéki küldetéseik is tovább csökkentették a létszámot. Összehasonlítás gyanánt a kisebb területű Bécsben ekkor 620, Berlinben pedig 1600, fővárosunkban ehhez képest 132 detektív teljesített szolgálatot. 1908-ban a személyvédelmi feladatokból is bővelkedően kivették részüket a detektívek. Az uralkodó huzamosabb ideig tartózkodott hazánkban, valamint a bolgár fejedelem és a spanyol királyi pár is ellátogatott hozzánk, akik személyi védelmét a detektívek is szavatolták. A testület az évben is számos eredményes, nagy volumenű ügyet göngyölített fel, többek között a kereskedelmi bank újpesti fiókjában elkövetett rablást, aminek nyomozását a csendőrséggel együttműködve végezték. 1908-ban szintén a vagyon elleni bűncselekmények domináltak, növekedett a besurranások száma. Elfogtak egy 14 év körüli gyermekkorút is, aki 35 besurranásos lopást követett el, tehát már ekkor is bevett szokás volt a gyermekek felhasználása a bűnelkövetésre. Gyakori volt továbbá az álbejelentések előfordulása is, ezen esetekben a „sértettek” legendákat találtak ki pénzük, anyagi javaik eltűnésének okaként. Egy illegális szerencsejáték során elvesztett kisebb vagyon eltűnése kellemetlen magyarázkodást eredményezhet, aminek mellőzésére egy nem létező rablás áldozatának festi le magát a „vesztes”. Ilyen ügyekkel aktív nyomozóként számos esetben találkoztam, ahogy a korban, úgy napjainkban is meg kellett találni ezekben a mesékben az ellentmondásokat, logikai buktatókat. Ez természetesen napjainkban a technikai fejlettség miatt jóval egyszerűbb feladat. Az 1908-as jelentésben a szemérem elleni bűnesetek közül megemlítették a homoszexuális prostitúciós tevékenység számbeli emelkedését. A fürdők megfigyelése során felmerült információ arra vonatkozóan, hogy a személyzet is nyújt hasonló szolgáltatásokat.

1908-ban a detektívek 25 955 bűnügyi nyomozást teljesítettek, amiből 16 209-et zártak eredménnyel, továbbá 4998 főt állítottak elő.¹⁷

Fejlődő fővárosunk lélekszáma ekkor közel egymillióra volt tehető. A dinamikus fejlődő bűnözési trendekre, új elkövetési módszerekre kis létszámú személyi állománnyal nehézkes reagálni. A detektívtestület vezetője már 1900-ban kérte a létszám fokozását, indokolva ezt azzal, hogy a jelenlegi akkori létszámmal a feladataik megoldhatatlanok. Az idei év nagy eredménye volt Mezei Endes Árpád betörő és társainak felkutatása és elfogása Budapesten. Mezei a nagyenyedi fogházból szökött fegyenc volt, aki főként vidéken tevékenykedett, betöréseket, álkulcsos lopásokat hajtott végre. Összességében 1909-ben a bűnügyi nyomozások száma 28 322, amiből 17 565 ügyet zártak le eredményesen. Összesen 5987 személyt állítottak elő, nyomozások, razziák, megfigyelő, felderítő szolgálataik során.¹⁸

A létszám okozta nehézségeket a személyi állomány rátermettsége és a vezetők rendkívüli képességei ellensúlyozták. Az ügyszám a létszámmal ellentétben aránytalanul növekedett, 1900-ban 17 506 ügydarab került a detektívekhez, míg 1910-ig ez szignifikánsan növekedett és elérte a 34 071-et. Ezenkívül a kerületekhez beosztott

¹⁷ *Jelentés a budapesti Állami Rendőrség 1908. évi működéséről.* Budapest, Radó Izor Nyomdai Műintézete, 1909. 133–142.

¹⁸ *Jelentés a budapesti Állami Rendőrség 1909. évi működéséről.* Budapest, Radó Izor Nyomdai Műintézete, 1910. 135–147.

detektívek további több ezer ügyet dolgoztak fel, ami így összességében 1910-ben meghaladta az 54 ezret. Összességében tehát a szinte változatlan létszámhoz képest az ügyforgalom majdnem megháromszorozódott egy évtized alatt. A határrendőrség detektívtestületének felállítása a fővárosi detektíveket némiképp mentesítette a területükön kívüli nyomozások terhe alól. A külföldről, főként Oroszországból bevándoroltak ellenőrzése is sok erőt emésztett fel. Bűnügyi nyomozásra az évben 30 881 megbízást kapott a testület, amiből 20 651 volt az eredményes nyomozások száma. 1910-ben nyomozásaik, ellenőrzéseik, megfigyelő szolgálataik alkalmával 7132 előállítást foganatosítottak.¹⁹

Érdekeség, hogy a kezdetben kinevezett 36 detektív közül a tárgyévben 1911-ben már csupán 1 fő teljesített könnyített szolgálatot rokkantság miatt. A szolgálat tehát igen embert próbáló és kimerítő volt. 1911-ben a testület létszáma 190 főből állt, ami a feladatokhoz mérten továbbra sem volt elegendő. A testület az egyenruhás legénység közül választotta ki tagjait, azonban a nívó emeléséhez a magasabb intellektussal rendelkező, értelmiségiek beemelése is szükséges volt. A munka összetettsége is megkívánta, hogy különböző társadalmi osztályokból, más és más foglalkozású állománytevődjék össze, ezáltal sokrétű multidiszciplináris tudásanyag halmozódjon fel.

Akár a rendészettudomány, akár a rendőrség fejlődéséről legyen szó, kijelenthetjük, hogy a fejlődés gátja a zártság. A tudomány ezért nyit, és várja a külső, kritikai, szakértői megközelítést, hogy azt felhasználva új ismeretanyaggal bővüljön, ezáltal tökéletesítse magát. A detektívek esetében ezt a fejlődést a külső, más területről érkező kiművelt emberek garantálták, akik új ismeretanyaggal, szakértelemmel járultak hozzá a színvonal, eredményesség emeléséhez.

A csoportbeosztásokról már esett szó, de az ügyek súlyossága szerinti megosztás is kardinális kérdés volt, hiszen csak a megfelelő súlyú bűneseteknél jártak el a főcsoportok. A csekélyebb súlyú ügyek, panaszok esetében a kerületi kapitányságokhoz beosztott két-három detektív járt el, a súlyosabb bűneseteket a központi detektívtestület nyomozta. A központi testület 28 csoportra oszlott, minden csoportban öt-tíz detektívvel a már említett csoportvezetők irányításával. A központban váltásos formában látták el szolgálatukat, eszerint három főcsoportra tagozódtak. A detektívek egyharmada 8–10 óráig, másik harmada 10–12 óráig, harmadik harmada pedig 12–14 óráig volt köteles a detektívek hivatalos helyiségeiben tartózkodni, annak érdekében, hogy szükség esetén a kellő létszámuk és azonnali reagálásuk biztosított legyen. Délután 14 órától másnap reggel 8 óráig naponta, szintén váltásos rendszerben nyolc detektív teljesített szolgálatot, a központi ügyeletes rendőrtisztviselő irányítása alatt.

Ez a szolgálatellátási forma gyakorlatilag a mai terminológia szerinti váltásos, kombinált, valamint készenléti formák vegyített változata. A vázolt beosztással a detektívek képesek voltak az azonnali reagálásra, a nyomozati munka haladéktalan megkezdésére.

¹⁹ *Jelentés a budapesti Állami Rendőrség 1910. évi működéséről.* Budapest, Radó Izor Nyomdai Műintézete, 1911. 149–159.

25 éves múltra visszatekintve, az eddig feldolgozott ügydarabok száma 358 722 volt. A kerületi kapitányságokhoz beosztott detektívek által feldolgozott anyagok ebbe a számba nem értendők. A mintegy negyed évszázad alatt 84 574 személyt állítottak elő büntetssel vagy vétséggel összefüggésben. Az előállítások okaként megjelölt bűncselekmények 75–80%-a vagyron elleni elkövetett cselekmény. A tárgyévben a 190 fős létszámot egy 60 fős bővítést követően sikerült elérni, így az eddigi 20 helyett 28 csoportot szerveztek. A korban a prevenció más rendőri fogalmat tart, ennek megfelelően az állandó megfigyelésben látták a kortársak a bűnmegelőzés kulcsát. Mai felfogásunk szerint a bűnmegelőzés nem pusztán rendőri tevékenységet takart, különösen nem annak operatív részét képező megfigyelést értünk alatta. A bűnügyi rendészeti feladatok mellett a szociális mozgalmak, nyilvános és rejtett helyek figyelése továbbra is nagy terhet róttak a testületre. A sikerek okaként az állandó ellenőrzést, közterületi jelenlétet nevezi meg a főkapitány. A bizalmi lopások, kerékpárlopások, kirakatnyitások száma növekvő tendenciát mutatott. A detektívek elfogták F. Sándor katonaszökevényt, betörőt, aki 150 különféle bűncselekmény elkövetését ismerte be, valamint egy rendőrgyilkossággal is összefüggésbe hozták, továbbá 53 kerékpártolvaj felderítését koronázta siker. Számokban kifejezve az 1911-es évben a testület 32 454 megbízást kapott, amiből 20 683 eredményes nyomozást prezentált. Nyomozásaik, felderítő, megfigyelő szolgálataik, razziáik során mintegy 8137 főt állítottak elő.²⁰

Tehát a létszámot folyamatosan bővítették, ami 1911-ben már 190 főre duzzadt, majd év végére további 83 detektívet neveztek ki, 1914-ben pedig elérte a 250 főt. 1919-re a folyamatos bővítéseknek köszönhetően 543 fő detektív látott el szolgálatot. A fővárosi rendőrség detektívtestületét 1918 végéig egymást követően hat detektív-főnök vezette.²¹

A bűnügyi rendészet terén 1912-ben is eredményes évet zárt a testület, 38 096 ügyben indított nyomozást, amiből 24 385 eredményes ügylezárással végződött.²² A tárgyévben az értékhatár miatt érdemes megemlíteni a Városház u. 4. szám alatti ékszerüzlet sérelmére februárban elkövetett betörést, amiben 50 ezer korona értékben tulajdonítottak el ékszereket az elkövetők. Említésre méltó a Nemzeti Színház előtt található üzlethelyiségbe történt betörés, amiben 35 ezer korona értékű nyeresémtárgyakat tulajdonítottak el. Mindkét esetben eredményes felderítés történt, továbbá a hatóság tudomására jutott hat kasszafúrás esetében is eredményteljes zárult a nyomozás. Felállították az erzsébetfalvi és kispesti kapitányságot, így a Budapestről kitiltott, korábban a főváros közvetlen közelében elrejtőző személyek felkutatása, nyomon üldözése is folyamatossá vált. Összesítve 1912-ben a testület

²⁰ *Jelentés a budapesti Állami Rendőrség 1911. évi működéséről.* Budapest, Radó Izor Nyomdai Műintézete, 1912. 145–156.

²¹ A fővárosi detektívtestület főnökei voltak: Splényi Ödön (1886–1889), Szombatfalvy Albert (*bűnügyi nyilvántartás, sajtóiroda.* 1889–1899), Ruttner Sándor (1899–1901), Krecsányi Kálmán (*daktiloszkópia* 1901–1912), Nagy Károly (1912–1917), dr. Jeszenszky Gellért (1917–1918). *Jelentés a budapesti Állami Rendőrség 1911. évi működéséről* (1912) i. m. 239–240.

²² A detektív testület működése. Thirring Gusztáv (szerk.): *Budapest Székesfőváros Közigazgatása és közállapota a 1909–1912 években. A székesfőváros közigazgatási évkönyveinek VII. kötete.* Budapest, 1914. 11.

38 096 megbízást kapott, amiből 24 385 eredményes nyomozást foganatosított, valamint 10 137 főt állított elő.²³

A detektívtestület létszáma 1913-ban 240 fő volt, Budapesten tízezer lakosra nem egész három detektív jutott. Ez a létszám a megfigyelő és felderítő szolgálat ellátására, az ügydarabok feldolgozására nem volt elegendő. A szabályos működése mögé rejtőző illegális szerencsejátékok felszámolása során is eredményeket ért el a testület a tárgyévben.

A megfigyeléseket követően kilenc üzleti vállalkozás feloszlatását rendelték el a fenti tevékenység folytatása miatt. Az egyesületek alapszabályainak jóváhagyása, az erről szóló rendelet értelmében már az államrendőrség puhatolásának tárgyát képezte. Tehát a detektívek és a főkapitány által régóta szorgalmazott egyesületek ellenőrzésének rendőrségi hatáskörbe sorolása megtörtént. Megjelentek a fővárosban a Hanza és Hungária nevű játékautomaták is, ezzel sajnos a szerencsejáték a munkásosztály részére is elérhetővé vált, ami gyakran egzisztenciális problémákat okozott. Miután a sok panasz hatására a királyi büntető járásbíróság ügyességi játéknak minősítette a szerencsejátékot, a Belügyminisztérium a játékautomaták felállítását az ország egész területén betiltotta. Ahogyan a korábbi jelentésekben, a tárgyévben is előfordultak a koholt bűnesetek, amelyek miatt külföldi példára hivatkozva már ekkor szorgalmazták a büntető törvénykönyv módosítását és a hatóság félrevezetésének szankcionálását. 1913-ban a detektívtestület 44 197 bűnügyi nyomozásra teljesített megbízást, amiből 29 208-at zárt le eredménnyel, valamint 10 827 előállítást foganatosított büntett, vétség, kihágás, hatósági megkeresések alapján.²⁴

Az 1914. évi működéssel kapcsolatban a főkapitányi jelentés már számos a megszokott feladattól eltérő adalékot tartalmaz, ami főként a háborús állapot következménye.

A 250 tagból álló testület 10 tagja harctéri szolgálatot látott el, 8–10 fő a háborús viszonyok adta feladatokból fakadóan a fővároson kívül látta el feladatát. Bűnügyi nyomozásokra 39 001 esetben kaptak megbízást, ami az előző 1913-as évhez képest 5196-tal kevesebb, 33 191 esetben történt eredményes ügylezárás. A tárgyévben büntett, vétség és kihágás, kitiltás, csavargás és egyéb okokból előállított személyek száma 5701 fő volt.²⁵ Az 1915-ös évben a terhek csak fokozódtak, megjelentek a háború okozta hadseregszállítási bűnügyek, élelmiszeruzsora, háborús visszaélések egyéb speciális esetei. A külfönből érkező menekültek, gyanús egyének figyelése, esetleges kémtevékenység elleni fellépés is fokozott terhet jelentett a detektívek számára. A tárgyévben hat detektív látott el harctéri szolgálatot, 10 fő pedig állandóan vidéken látott el szolgálatot, és részt vett a fővároson kívüli nyomozásokban. Vidékre kiküldetésre 438 esetben került sor, az állandó megterhelés, megnövekedett munkateher, létszámcsökkenés hatással volt a betegállományon lévők számára is. Úgy vélem, a nehézségek ellenére az eredményesség megtartásához elengedhetetlen volt a detektívek

²³ *Jelentés a budapesti Állami Rendőrség 1912. évi működéséről.* Budapest, Radó Izor Nyomdai Műintézete, 1913. 181–190.

²⁴ *Jelentés a budapesti Állami Rendőrség 1913. évi működéséről.* Budapest, Radó Izor Nyomdai Műintézete, 1914. 201–210.

²⁵ *Jelentés a budapesti Állami Rendőrség 1914. évi működéséről.* Budapest, Radó Izor Nyomdai Műintézete, 1915. 188–193.

kötelességtudata és munkaszeretete. Az árdrágítás és élelmiszeruzsora ellen razziával igyekeztek fellépni, rajtaütésszerűen ellenőrizve azokat a helyeket, ahol áruba bocsátják a termékeket. Bűnügyi nyomozásaik száma 1915-ben 37 077 volt, amiből 32 270 esetben zártak eredményesen, továbbá 4721 főt állítottak elő.²⁶

A háború okozta többletterhelés az ügyforgalomban – ami nem azonos a bűnügyi nyomozások számával – továbbra is jelentkezett, így 1916-ban ez a szám már 81 723-ra rúgott, az 1914-évi 47 477-hez képest. Ez körülbelül 80%-os munkatöbbletet jelentett, a létszám 20–30%-os redukálódásával szemben. A testület legmunkabíróbb tagjait sem lehetett a végletekig terhelni, nem csoda tehát, hogy a tárgyévben 113-an voltak rövidebb, hosszabb idejű betegszabadságon. Mindezek fényében nem meglepő tehát, hogy a detektívek eredeti, a főváros biztonságát szavatoló, bűnmegelőző, figyelő, általános rendtartási, ellenőrző feladataikat nem tudták a korábbi hatékonysággal ellátni. Az eredetileg 250 fős testület tényleges hadra fogható létszáma a társszervekhez, hadvezetéshez vezénylések, hadifogságok, betegség miatt 170–180 fő volt. A testület tehát ezzel a létszámmal nézett szembe a 80%-os ügyforgalom-növekedéssel. Az anyagi javadalmazás sem javított a helyzeten, ami negatív hatást gyakorol a munkakedvre, lelkesedésre. A 250 fő közül 175 II. osztályú, 75 pedig I. osztályú detektív. A II. osztályú detektívek a XI. fizetési osztálynak, az I. osztályú detektívek pedig a X. fizetési osztálynak felelnek meg, ahol előmenetelük berekesztődött.

Így a javadalmazás a létminimum alatt maradt, pedig a hivatás erősen igénybe vette a testet és a szellemet, átlagon felüli fizikumot és intellektust kívánt. A főkapitány az ügy javítása érdekében javaslatot tett az I. osztályú státuszok szaporítására, valamint meghatározott szolgálati idő letöltését követően a XI. fizetési osztály megnyitására a detektívek számára. Az évben a jelentősebb bűnesetek felszámolása sorából tekintettel a háborús időkre a katonaszökevények által elkövetett betöréseket és azok megelőzését említeném. A rovott múltú katonaszökevények az egyenruha mögé bújva követtek el vagyon elleni deliktumokat a főváros területén. Számos ilyen szökevényt fogtak el a testület tagjai, de amint kikerültek a hatóság őrizetéből, ismét bűnös cselekedetre adták a fejüket, így a detektívek állandó szélmalomharcot folytattak a katonaszökevényekkel szemben. Az 1916-os évben a testület 42 362 bűnügyi nyomozást folytatott, amiből 34 083-at zárt eredménnyel és 12 108 főt állítottak elő.²⁷ Az 1917-es évben az ügyforgalom tovább erősödött, ami 105 985-re emelkedett a tavalyi 47 447-hez képest, így a munkateher növekedése meghaladta a 100%-ot. A pihenés hiánya, a munkateher fokozódása, az anyagi javadalmazás nem megfelelő szintje, valamint a fent említett háborús helyzet okozta elvezénylések, kiküldetések továbbra is a teljesítőképesség határán tartották a testületet. A testület az évben 58 869 bűnügyi nyomozásra kapott megbízást, amiből 41 416-ot zárt eredménnyel. A tavalyi évhez képest ez 16 507-el több nyomozást jelentett. 1917-ben a detektívek tevékenységük során összesen 6174 előállítását foganatosítottak.²⁸

²⁶ *Jelentés a Budapesti Állami Rendőrség 1915. évi működéséről.* Budapest, Radó Izor Nyomdai Műintézete, 1916. 197–203.

²⁷ *Jelentés a Budapesti Állami Rendőrség 1916. évi működéséről.* Budapest, Radó Izor Nyomdai Műintézete, 1917. 203–211.

²⁸ *Jelentés a Budapesti Állami Rendőrség 1917. évi működéséről.* Budapest, Radó Izor Nyomdai Műintézete, 1918. 91–96.

Az 1918–1920-as évek közötti jellemzők, amelyek a bűnügyi osztályra vonatkoznak a detektívtestületekre is érvényesek, hiszen munkájuk nagy részét a bűnügyi nyomozások teszik ki. Az ügyforgalom tovább erősödött, 1918-ban 129 172-re emelkedett az ügydarabok száma, ennek ellenére a detektívek létszáma nem változott. Visszatekintésként, 1914-ben 47 447 ügydarabot kezelt a testület. A háború okozta létszámhiány, a drága megélhetés, társadalmi elégedetlenség mind nehezebb munkakörnyezetet teremtett a detektívek számára is. Az októberi forradalom eredményeként a létszámot nagymértékben bővítették, az illetményt megemelték. A proletárdiktatúra zavaros állapotai azonban nem voltak alkalmasak a testület új belső szervezetének megerősödésére és az eredményes munkavégzésre. A detektívtestület különállása megszűnt, összevonták a bűnügyi osztállyal. Mindenki nyomozó lett, az egységesítés miatt az alosztályvezetői megbízások is megszűntek. A kommunisták kénytelenek voltak sok korábbi szakembert megtartani képzettségük, tapasztalatuk miatt, azonban nem bíztak a korábbi rendszer rendőreiben. A kommunisták bukását követően 1919. augusztus 14-én ismét rendeződött a helyzet, az eredeti szervezetébe visszaállított testület vezetését egy fogalmazó karbeli tisztviselő vette át. A hagyományos működés mellett megindult a kommunizmus által elkövetett bűncselekmények nyomozása. Az ügyforgalom az 1920-as években is fokozódott, ennek ellenére 1919 utolsó hónapjaiban lehetővé vált bizonyos reformok bevezetése. A csoportbeosztások bővültek, a kommunista bűncselekmények nyomozását ellátó politikai osztály mellé külön detektívcsoporthoz osztottak be. 1920 őszén a politikai osztály megszűnt, így a mellé rendelt detektívcsoporthoz is felosztották.

Feladatukat egy 52 főből álló politikai főcsoport vette át egy fogalmazó karbeli tisztviselő vezetésével. Az internálási ügyek intézésére 18 főből álló csoportot állítottak fel, továbbá egy 27 főből álló detektívcsoporthoz állítottak fel az idegenforgalom fokozottabb ellenőrzésére az útlevelesztályon belül. Felállítottak továbbá egy 58 főből álló *repülő* csoportot a nyomozások gyorsabb és eredményesebb közreműködésére, végrehajtva az azonnali feladatokat a bűnvádi feljelentést követően. Tevékenységüket egy főcsoportvezető ellenőrzése alatt hat csoportban látták el. 1920. január 1-jén 543 detektív volt állományban, ténylegesen hadra fogható azonban csupán 408 volt. Az 1920-as ügyforgalom 176 698 ügydarabot tett ki, ez a szám 1917-ben 105 985 volt, ami 70%-os emelkedést jelentett. A leterheltség valószínűleg hozzájárult ahhoz, hogy 1920-ban 235 detektív 643 esetben volt munkából eredő túlterheltség miatt betegszabadságon. A létszám továbbra is elégtelen volt a feladatok ellátására, az újonnan felvetteket pedig előbb ki kellett képezni. Sokan távoztak a testülettől az elégtelen fizetések miatt, hiszen a magánalkalmazottak a közszolgálatot ellátókhöz képest jóval magasabb javadalmazásban részesültek. 1918-ban a testület 79 540 bűnügyi nyomozásban járt el, amiből 58 523 zárt eredményesen, valamint 15 646 személyt állítottak elő nyomozásaik során. A főkapitányi jelentések a proletárdiktatúrára alatti tevékenységre vonatkozó statisztikákra adatokat nem tartalmaznak. 1919. augusztustól az év végéig 52 821 bűnügyi nyomozást folytatott a testület, amiből 42 554-et zárt

eredményesen. Nyomozásaik közben 40 347 személyt állítottak elő, ami majdnem a háromszorosa a tárgyévet megelőző évi előállításoknak.

A proletárdiktatúrával kapcsolatos bűnesetek nyomozása során ebből 10 265 előállítás történt. Ilyen esetekben 30 087 esetben nyomozott a testület, amiből 12 009 zárult eredményesen. 1920-ban 79 270 bűnügyi nyomozást folytatott a testület, nyomozásaik során pedig 23 527 személyt állítottak elő. A razziák száma is emelkedett 1919. augusztus hónaptól 102 razziát, 1920-ban pedig 1436 razziát tartottak a detektívek.²⁹

Az 1921-es esztendőben 180 fővel növelték a testület létszámát, ezzel összesen 653 detektív teljesített szolgálatot.

Mintegy hosszú, kinkeserves időszak átvészeléséért járó jutalom érkezett a létszám-emelés, ennek hatására a detektívek fellélegezhettek, és ismét régi teljesítőkéességüket nyerhették vissza. A tárgyévben a repülő csoport működése is teljesen kiforrott, tevékenységük során az azonnali helyszíni munkán kívül támogatást nyújtottak a bűnügyi előadók számára többek között a lefoglalásokhoz, bűnügyi zárlatokhoz. Mintegy tehermentesítő feladatot is ellátott a csoport, aminek köszönhetően a további csoportoknak fontos nyomozásaikat nem kellett félbeszakítaniuk. Napjainkban repülő csoportja a BRFK Bűnügyi Bevetési Osztálya, akik nyomozói a klasszikus kihallgatási, nyomozati munkát nem, kizárólag forró nyomon üldözést hajtanak végre, valamint tevékenységükkel a Bűnügyi Főosztályt támogatják. A bűnügyi osztály és a detektívintézmény sikerei, erőfeszítései közösek, azonban a detektív munkának vannak olyan jellemző részei, amelyekre a testület tagjai specializálódtak. Bűnügyi vonatkozásokon – megfigyelő, adatgyűjtő – kívül a korabeli terminológia szerint idetartoztak egyéb közigazgatási, állami, társadalomrendészeti hatáskörökbe tartozó feladatok. Az általános rendtartás szempontjából jellemzőek a közigazgatási vonatkozású figyelések és nyomozások is. Az 1921-es évre vonatkozóan a testület 127 424 esetben nyomozott bűnügyben, amelyből az eredményes nyomozások száma 67 458 volt. A razziák száma 2072 volt, amelyek során 6170 főt állítottak elő. A tárgyévben összesen – bűnügyben, közigazgatási nyomozásban, razziákon – 41 008 főt állítottak elő.³⁰

3. Összefoglalás

Láthatjuk, hogy a felvételi követelmények, a státusz – azon belüli szakcsoport – betöltéséhez szükséges képességek, az iskolai végzettség meglétével, katonai szolgálattal szembeni elvárások mind egy igen nívós személyi állomány meglétét szavatolták. Ezt a nívót a kívülről, nem rendőri állományból felvett magas intellektusú jelöltek tovább fokozták. A detektív szabályzatok, nyomozati utasítások, bűnvádi perrendtartás, valamint a büntető kódex pedig egy stabil keretet adott a nyomozásnak. A törvény adta

²⁹ *Jelentés a budapesti Állami Rendőrség 1918–1920. évi működéséről.* Budapest, Radó Izor Nyomdai Műintézete, 1921. 179–182.

³⁰ *Jelentés a budapesti M. Kir. Állami Rendőrség 1921. évi működéséről.* Budapest, Radó Izor Nyomdai Műintézete, 1922. 83–84.

joghézagokra hivatkozva, például a szerencsejáték elleni elégtelen fellépés javítása érdekében a detektívfelügyelő kérte a szükséges rendeleti módosításokat. Ez egyfajta hivatástudatot materializál, ami áthatotta a mindennapi szolgálatellátást. Az eredményességet a statisztikai adatok is alátámasztják, hiszen az eredményes nyomozások száma a létszámbeli elégtelenségek dacára jónak mondható. A vizsgált időszakot követően jelentek meg a detektív- és detektívfelügyelői tanfolyamok és vizsgák, amelyek már rendelet formájában öltöttek testet. A detektívtestület a felmerülő bűnügyi kihívásoknak igyekezett megfelelni, azokra folyamatosan reagált, kérte személyi állományának feltöltését, illetve egyéb rendeleti vagy apparátusbeli módosításokat a siker érdekében. Ilyen jellegzetes elem volt például a repülő csoportok megjelenése is, ami a forró nyomon üldözést hivatott végrehajtani. A kontinuitási folyamat során a társ rendvédelmi testületek a detektívek mintájára, azok metodikáját felhasználva alakították meg saját nyomozó egységeiket. Ebben a folyamatba a Határrendőrség, a Csendőrség, majd a Pénzügyőrség is becsatlakozott. Fenti tényezők olvasatomban mintegy eredményességi feltételek, a kontinuitási folyamat pedig mint az azt igazoló folyamat értelmezhető. Összességében egy eredményes, a bűnügyi körülményekhez alkalmazkodó, elit jellegű testület rajzolódik ki a vázolt korszak görcsövén keresztül, amely olyan szilárd alapokat rakott le, amelynek bizonyos elemei a mai napig fellelhetők a bűnüldöző szervek tevékenysége során.

IRODALOMJEGYZÉK

- Borbély Zoltán – Kapy Rezső (szerk.): *A 60 éves magyar rendőrség 1881–1941*. Budapest, Halász Irodalmi és Könyvkiadó Vállalat, 1942.
- Detektíviskola. *Tolnai Világlapja*, (1926), 25. 35.
- Detektíviskola. *Tolnai Világlapja*, (1926), 27. 31.
- A detektív testület működése. In Thirring Gusztáv (szerk.): *Budapest Székesfőváros Közigazgatása és közállapota a 1909–1912 években. A székesfőváros közigazgatási évkönyveinek VII. kötete*. Budapest, 1914. 10–15.
- Budapest fő- és székvárosi m. kir. rendőrség működése 1894. évben*. Budapest, Főkapitányság, A pesti Lloyd-Társulat könyvnyomdája, 1895.
- Budapest fő- és székvárosi állami rendőrség 1895. évi működése*. Budapest, Főkapitányság, A pesti Lloyd-Társulat könyvnyomdája, 1896.
- Budapest fő- és székvárosi állami rendőrség 1896. évi működése*. Budapest, Főkapitányság, A pesti Lloyd-Társulat könyvnyomdája, 1897.
- Jelentés a Budapest fő- és székvárosi állami rendőrség 1899. évi működéséről*. Budapest, Rózsa Kálmán és Neje Könyvnyomdája, 1900.
- Jelentés a Budapest fő- és székvárosi állami rendőrség 1900. évi működéséről*. Budapest, Országos Központi Községi Nyomda Részvény-Társaság, 1901.
- Jelentés a Budapest fő- és székvárosi állami rendőrség 1901. évi működéséről*. Budapest, Országos Központi Községi Nyomda Részvény-Társaság, 1902.
- Jelentés a Budapest fő- és székvárosi állami rendőrség 1902. évi működéséről*. Budapest, Országos Központi Községi Nyomda Részvény-Társaság, 1903.
- Jelentés a Budapest fő- és székvárosi állami rendőrség 1903. évi működéséről*. Budapest, Országos Központi Községi Nyomda Részvény-Társaság, 1904.

- Jelentés a budapesti Állami Rendőrség 1906. évi működéséről.* Budapest, Országos Központi Községi Nyomda Részvény-Társaság, 1907.
- Jelentés a budapesti Állami Rendőrség 1907. évi működéséről.* Budapest, Radó Izor Nyomdai Műintézete, 1908.
- Jelentés a budapesti Állami Rendőrség 1908. évi működéséről.* Budapest, Radó Izor Nyomdai Műintézete, 1909.
- Jelentés a budapesti Állami Rendőrség 1909. évi működéséről.* Budapest, Radó Izor Nyomdai Műintézete, 1910.
- Jelentés a budapesti Állami Rendőrség 1910. évi működéséről.* Budapest, Radó Izor Nyomdai Műintézete, 1911.
- Jelentés a budapesti Állami Rendőrség 1911. évi működéséről.* Budapest, Radó Izor Nyomdai Műintézete, 1912.
- Jelentés a budapesti Állami Rendőrség 1912. évi működéséről.* Budapest, Radó Izor Nyomdai Műintézete, 1913.
- Jelentés a budapesti Állami Rendőrség 1913. évi működéséről.* Budapest, Radó Izor Nyomdai Műintézete, 1914.
- Jelentés a budapesti Állami Rendőrség 1914. évi működéséről.* Budapest, Radó Izor Nyomdai Műintézete, 1915.
- Jelentés a budapesti Állami Rendőrség 1915. évi működéséről.* Budapest, Radó Izor Nyomdai Műintézete, 1916.
- Jelentés a budapesti Állami Rendőrség 1916. évi működéséről.* Budapest, Radó Izor Nyomdai Műintézete, 1917.
- Jelentés a budapesti Állami Rendőrség 1917. évi működéséről.* Budapest, Radó Izor Nyomdai Műintézete, 1918.
- Jelentés a budapesti Állami Rendőrség 1918–1920. évi működéséről.* Budapest, Radó Izor Nyomdai Műintézete, 1921.
- Jelentés a budapesti M. Kir. Állami Rendőrség 1921. évi működéséről.* Budapest, Radó Izor Nyomdai Műintézete, 1922.
- Szomor Sándor: *Jubileumi Emlékalbum a 125 éve alakult Budapesti Detektívtestület Tiszteletére.* Budapest, Országos Rendőr-főkapitányság, 2011.

ABSTRACT

The Detective Board in the Light of the Reports of the Chief of Police

Oszkár SZIGETVÁRI

The classification of the capital city's detectives took place in 1886, one year after the establishment of the detective board. After this, the laying of the foundation, the elaboration of the professional schemes and the settlement of the legal environment began. We can get to know the organisational, the personnel changes and the most important moments of the development of the board from the reports of the chief of police published between 1895 and 1922. The reports cover both headcount development, statistical data and organisational changes. We can read indefinitely about the factors that hinder the activity and the effectiveness, as well as about the possibilities of remedying these problems. Compared to the professional materials available from the same period, the reports of the chief of police give the possibility of a more detailed and richer historical exploration.

Keywords: detective board, reports of the chief of police, statistical data, efficiency